

*Міністерство освіти і науки України
Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника
Навчально-науковий юридичний інститут*

«Цивільне право»

*методичні вказівки і завдання для забезпечення самостійної роботи із навчальної
дисципліни для студентів 2-го курсу денної форми навчання спеціальності 081 Право
Освітня програма «Міжнародне та європейське право»*

2022 р.

Затверджено на засіданні кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 4 від «3» грудня 2021 р.)

Схвалено Науково-методичною радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 3 від «4» лютого 2022 р.)

Рекомендовано до друку Вченою радою навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника (протокол № 6 від «10» лютого 2022 р.)

Рецензенти:

Гейнц Р.М. кандидат юридичних наук, доцент, завідувач кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Банасевич І.І. кандидат юридичних наук, доцент, доцент кафедри цивільного права Навчально-наукового юридичного інституту Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Зеліско А.В.

349 Зеліско А. В. Цивільне право : методичні вказівки і завдання для забезпечення самостійної роботи із навчальної дисципліни для студентів 2-го курсу денної форми навчання спеціальності 081 Право Освітня програма «Міжнародне та європейське право». Івано-Франківськ, 2022. 39 с.(2 а.а.)

Дисципліна «Цивільне право» є складовою частиною підготовки фахівців у галузі права. Вивчення дисципліни дозволить сформувати у студентів системні і комплексні знання стосовно природи цивільного права і його місця в системі права загалом; особливостей суб'єктного складу цивільних правовідносин та методів їх регулювання у різних правових системах. Засвоєння студентами знань в галузі цивільного права забезпечить формування у студентів навиків стосовно практичного застосування норм законодавства, які регулюють особисті немайнові та майнові відносини, засновані на юридичній рівності, майновій самостійності та вільному волевиявленню учасників.

Вступ

*Приватне право – ядро правопорядку,
заснованого на ринковій організації економіки*

Загальна частина цивільного права присвячена загальним положенням цивільного права, особистим немайновим правам фізичних осіб, праву майнової та інтелектуальної власності. Вказана структура першої частини цивільного права зумовлена його особливою системою побудови, заснованої на поєднанні елементів пандектного та інституційного підходів. Загальна частина цивільного права передбачає норми та інститути, які поширюються на всі суспільні відносини, що піддаються цивільно-правовому регулюванню і в цьому полягає її фундаментальне значення для підготовки фахівців високого рівня у галузі права.

Усі норми та інститути загальної частини цивільного права є основоположними та фундаментальними, пов'язаними з такими поняттями, як поняття, предмет, метод, принципи цивільного права тощо. Саме засвоєння цих понять забезпечить можливість системного та послідовного вивчення цивільного права як приватно-правової галузі.

Метою вивчення навчальної дисципліни «Цивільне право» є формування у студентів здатності розв'язувати складні спеціалізовані завдання у сфері цивільного права на підґрунті цивільно-правового мислення та глибинного розуміння природи приватноправових інститутів, системи юридичних знань для професійного застосування цивільного законодавства на практиці з метою захисту права та інтересів учасників цивільних правовідносин.

Основними цілями вивчення дисципліни «Цивільне право» є набуття студентами загальних та фахових компетентностей щодо знань та розуміння змісту норм цивільного законодавства, формування умінь та навичок щодо самостійного розв'язання практичних проблем, які виникають у процесі реалізації цивільної правосуб'єктності учасниками цивільних правовідносин, грамотного застосування норм цивільного законодавства.

ЗМІСТ

Розділ 1. Зміст навчальної дисципліни

Розділ 2. Форми самостійної роботи студентів

РОЗДІЛ 1. ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1 «Загальні теоретико-методологічні положення цивільного права в континентальній та англо-американській правових системах».

Тема 1. Вступ до цивільного права. Цивільне право як приватне право в континентальній та англо-американській правових системах.

Приватне і публічне право в континентальній правовій системі. Приватне і публічне право в англо-американській правовій системі. Система українського приватного права. Приватне право в закордонних правопорядках. Дуалізм приватного права в континентальних правових системах.

Тема 2. Цивільне право як правова галузь.

Цивільне право в системі правових галузей в Україні та інших європейських державах. Предмет цивільно-правового регулювання суспільних відносин в Україні. Поняття, види та ознаки особистих немайнових та майнових відносин. Метод цивільно-правового регулювання суспільних відносин в європейських державах. Функції цивільного права. Принципи цивільного приватного права. Особливості цивільного права в англоамериканській правовій системі.

Тема 3. Цивільне право як цивілістична наука.

Наука цивільного права як одна з галузей права в Європі. Поняття і предмет цивілістичної європейської науки. Наукові методи дослідження цивільно-правових явищ. Взаємодія науки цивільного права з іншими галузями правознавства й інших наук. Основні тренди приватноправових досліджень Великобританії, США, Канади.

Поняття і система цивільного права як навчальної дисципліни. Основні розділи курсу цивільного права. Завдання курсу цивільного права.

Тема 4. Джерела цивільного права в Україні, Франції, Німеччині та Великобританії, Канаді, США.

Поняття та система джерел цивільного права в континентальній правовій системі. Поняття і структура цивільного законодавства України, Німеччини та Франції. Співвідношення цивільного права і цивільного законодавства. Роль і місце Конституції в структурі цивільного законодавства України, Німеччини та Франції. Німецьке цивільне уложення та Цивільний кодекс Наполеона як основні кодифіковані акти цивільного законодавства Німеччини та Франції. Цивільний кодекс України: структура та загальна характеристика. Роль судової практики в удосконаленні, тлумаченні та застосуванні цивільного законодавства в континентальній та англо-американській правових системах. Застосування цивільного законодавства за аналогією. Умови, при яких застосовується аналогія закону та аналогія права. Дія цивільного законодавства в часі, просторі, та за колом осіб. Звичай як джерело цивільного права в країнах континентальної та англо-американської правових система.

Змістовий модуль 2 «Цивільні правовідносини. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків, їх охорона та захист в Україні та країнах Європейського Союзу».

Тема 5. Поняття, зміст та види цивільних правовідносин.

Поняття цивільного правовідношення. Елементи і структурні особливості цивільного правовідношення.

Зміст цивільного правовідношення. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних прав. Поняття, зміст і види суб'єктивних цивільних обов'язків. Структура цивільного правовідношення.

Поняття і зміст цивільної правосуб'єктності. Склад учасників (суб'єктів) цивільних правовідносин. Об'єкти цивільних правовідносин.

Види цивільних правовідносин. Речові, зобов'язальні, корпоративні і виключні правовідносини. Немайнові цивільні правовідносини.

Тема № 6. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків: основи європейської доктрини.

Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права Поняття виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. Принципи і гарантії здійснення прав і виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків.

Поняття здійснення цивільних прав. Межі суб'єктивного цивільного права і його здійснення. Поняття і форми зловживання правом. Відмовлення в захисті права і наслідки його застосування.

Тема №7. Охорона і захист цивільних прав та інтересів в Україні та країнах Європи: основні підходи та тенденції .

Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Судовий захист цивільних прав. Захист цивільних прав від незаконних актів публічної влади.

Самозахист цивільних прав. Необхідна оборона і дії в умовах крайньої необхідності як способи самозахисту цивільних прав. Заходи оперативного впливу на порушника цивільних прав, їхні основні особливості і види. Цивільно-правові санкції.

Тема №8. Цивільно-правова відповідальність: європейська доктрина та практика.

Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності. Види цивільно-правової відповідальності.

Підстави й умови цивільно-правової відповідальності. Поняття і склад цивільного правопорушення. Протиправна поведінка як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і зміст шкоди (збитків) у цивільному праві. Матеріальна і моральна шкода. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою і шкідливим результатом, що наступив. Вина правопорушника як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і форми вини в цивільному праві, їхнє значення. Відповідальність, що не залежить від вини правопорушника. Поняття випадку і непереборної сили, їх цивільно-правове значення. Цивільно-правова відповідальність за дії третіх осіб.

Розмір цивільно-правової відповідальності. Принцип повноти цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності.

Змістовий модуль 3 «Суб'єкти та об'єкти цивільних правовідносин в Україні та окремих державах континентальної та англо-американської правових систем».

Тема 9. Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Польщі, Словаччини та Чехії.

Поняття цивільної правосуб'єктності. Фізична особа (громадянин) як суб'єкт цивільного права. Поняття правоздатності фізичних осіб. Співвідношення цивільної правоздатності і суб'єктивних цивільних прав.

Поняття та види дієздатності фізичних осіб. Обмеження дієздатності фізичної особи: підстави, порядок та правові наслідки. Визнання фізичної особи недієздатною: підстави, порядок та правові наслідки.

Порядок, умови та правові наслідки визнання особи безвісно відсутньою та оголошення померлою. Опіка та піклування. Місце проживання фізичної особи та його юридичне значення. Особливості правового положення фізичних осіб-підприємців.

Тема 10.Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Англії, США.

Сутність юридичної особи. Розвиток вчення про юридичних осіб у науці цивільного права. Поняття й ознаки юридичної особи. Правоздатність і дієздатність юридичної особи. Органи юридичної особи. Представництва і філії юридичних осіб.

Порядок і способи створення юридичних осіб. Припинення діяльності юридичної особи шляхом правонаступництва. Порядок ліквідації юридичної особи. Неспроможність (банкрутство) юридичних осіб

Види юридичних осіб, їхня класифікація і її цивільно-правове значення. Комерційні і некомерційні організації. Інші види юридичних осіб. Корпорації в праві Англії. Одноособові корпорації. Корпорації та установи США.

Тема 11.Публічно-правові утворення як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Чехії та Польщі.

Поняття, зміст і особливості цивільної правосуб'єктності публічно-правових утворень. Україна, її суб'єкти і муніципальні утворення як особливі суб'єкти цивільного права Органи публічної влади, що реалізують цивільну правосуб'єктність держави й інших публічно-правових утворень.

Випадки і порядок участі публічно-правових утворень у речових, зобов'язальних і інших цивільних правовідносинах. Особливості майнової відповідальності публічно-правових утворень. Судовий імунітет держави.

Тема 12.Об'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Чехії та Словаччини і Угорщини.

Поняття і види об'єктів цивільних правовідносин. Матеріальні і нематеріальні блага як об'єкти цивільних правовідносин. Майно як основний об'єкт цивільного (майнового) обороту. Дії і послуги як об'єкти цивільних правовідносин. Результати творчої діяльності й особисті немайнові блага як нематеріальні об'єкти цивільних правовідносин.

Речі як об'єкти цивільних правовідносин. Оборотоzдатність речей. Рухомі і нерухомі речі. Інші види речей. Майнові комплекси як об'єкти цивільного обороту. Гроші як об'єкти цивільних правовідносин. Цивільно-правовий режим наявних і безготівкових грошей. Особливості цивільно-правового режиму валютних цінностей.

Цінні папери як об'єкти цивільних правовідносин. Основні ознаки цінних паперів. Пред'явницькі, ордерні й іменні цінні папери. Інші класифікації цінних паперів. Особливості цивільно-правового режиму фондових (емісійних) цінних паперів. Бездокументарні цінні папери.

Змістовий модуль 4 «Правочини, представництво та строки і терміни у цивільному праві України, Франції та Німеччини».

Тема 13. Правочини за законодавством України, Франції та Німеччини.

Поняття і види правочинів. Договори й односторонні правочини, класифікація.

Умови дійсності правочинів. Воля і волевиявлення у правочині. Форма правочину, наслідки її недотримання. Державна реєстрація деяких видів правочинів і її цивільно-правове значення.

Недійсність правочинів. Підстави недійсності правочинів. Заперечні і нікчемні правочини. Недійсність частини правочину. Правові наслідки недійсності правочинів.

Тема 14. Представництво в Україні та Франції і Німеччині.

Здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків через представника. Поняття і значення представництва. Повноваження. Види представництва. Особливості комерційного представництва. Поняття і види доручення. Форма доручення. Передоручення. Притінення доручення. Представництво без повноважень і його цивільно-правові наслідки.

Тема 15. Строки в цивільному праві України та Франції і Німеччини.

Поняття і цивільно-правове значення строків та термінів в законодавстві континентальної правової системи. Види строків у цивільному праві, їхня класифікація. Строки виникнення і здійснення цивільних прав. Припинювальні строки, строки виконання цивільно-правових обов'язків. Строки захисту цивільних прав.

Обчислення строків у цивільному праві. Початок і закінчення спливу строків.

Поняття і значення позовної давності. Види строків позовної давності, застосування і обчислення строків позовної давності. Призупинення і переривання спливу строку позовної давності. Відновлення строку позовної давності. Наслідки спливу строку позовної давності. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Змістовий модуль 5 «Особисті немайнові права фізичних осіб за законодавством України та окремих держав континентальної та англо-американської правових систем».

Тема 16. Поняття, види та захист особистих немайнових прав за законодавством України та окремих держав англо-американської правової системи (на прикладі Великобританії).

Поняття та ознаки особистих немайнових прав. Розвиток концепції особистих немайнових прав у цивільному праві.

Джерела правового регулювання особистих немайнових прав фізичних осіб. Підстави виникнення особистих немайнових відносин. Здійснення та гарантії забезпечення особистих немайнових прав. Система особистих немайнових прав у Цивільному кодексі України. Захист особистих немайнових прав. Здійснення немайнових цивільних прав фізичними особами у континентальній правовій системі на прикладі положень Цивільного кодексу Франції.

Тема 17. Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування особи за законодавством України та Франції.

Право на життя як невід'ємне право фізичної особи.

Право на охорону здоров'я та на медичну допомогу: їх забезпечення та реалізація. Зміст та забезпечення права на свободу та особисту недоторканість. Випадки обмеження свободи особи. Правове регулювання відносин у сфері донорства крові, її компонентів, органів та інших анатомічних матеріалів. Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, на опіку або піклування, на безпечне для життя та здоров'я довкілля).

Тема 18. Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття особи за законодавством України та Німеччини.

Чесць, гідність та ділова репутація як об'єкти правової охорони. Захист права на честь і гідність. Право на інформацію. Поняття та види інформації. Особливості правової охорони відкритої, конфіденційної та таємної інформації. Правова охорона особистих паперів та кореспонденції.

Розпорядження особистими паперами. Обмеження права на таємницю кореспонденції. Інші особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття фізичної особи (право на місце проживання, на недоторканість житла, на вибір роду занять, на свободу пересування, на свободу об'єднання та на мирні збори).

Змістовий модуль 6 «Право власності та інші речові права в Україні та окремих державах континентальної правової системи».

Тема 19. Загальні положення про право власності і речові права за законодавством України, Німеччини та Швейцарії.

Власність і право власності. Правові форми реалізації економічних відносин власності. «Форми власності» і право власності.

Поняття й ознаки речового права. Види речових прав. Речові права в системі цивільних прав.

Поняття права власності. Право власності як інститут цивільного права. Право власності як речове право. Зміст права власності. Правомочності власника в різних правових системах. «Довірча власність» і проблема «розщепленої власності». Визначення права власності. Речове право за Цивільним уложенням Німеччини (класичний приклад речового права в європейських державах). Речове право за Швейцарським цивільним уложенням.

Тема 20. Виникнення та припинення права власності в Україні та Франції, Німеччині та Квебеці.

Набуття права власності. Юридичні підстави (титули) власності. Первісні і похідні способи набуття права власності. Цивільно-правовий режим безгосподарних речей. Поняття значення набувальної давності. Момент виникнення права власності в набувача майна за договором.

Припинення права власності. Підстави припинення права власності з волі власника. Випадки і порядок примусового вилучення майна у власника. Первинні підстави набуття права власності за законодавством країн континентальної правової системи (на прикладі законодавства Франції та Німеччини). Набувальна давність за Цивільним кодексом Франції (Ст. 2228-2259), за Цивільним кодексом Квебека.

Тема 21. Особливості правовідносин в сфері права власності на окремі види майна за законодавством України та Швейцарії.

Особливості права власності на земельні ділянки: право приватної власності на землю; право комунальної власності на землю; право державної власності на землю.

Поняття та ознаки житла як об'єкта права власності. Права та обов'язки власників житла. Особливості права власності на тварин. Особливості набуття права власності фізичними особами на окремі види майна. Особливості набуття права власності на окремі види майна за Швейцарським цивільним уложенням.

Тема 22. Право спільної власності за законодавством України та Франції і Німеччини.

Поняття права спільної власності. Підстави виникнення права спільної власності. Види права спільної власності.

Поняття і зміст права спільної часткової власності. Юридична природа частки учасника відносин спільної часткової власності (співвласника). Особливості здійснення права спільної часткової власності. Відчуження частки співвласника переважне право покупки його частки. Виділ частки співвласником. Розподіл спільного майна Припинення спільної часткової власності.

Право спільної сумісної власності. Особливості виникнення, здійснення і припинення права спільної сумісної власності. Особливості регулювання спільної власності за законодавством Франції. Спільна власність в Цивільному уложенні Німеччини.

Тема 23. Обмежені речові права в Україні та країнах континентальної правової системи.

Поняття та види обмежених речових прав. Загальна характеристика володіння чужим майном.

Поняття та види сервітутів. Земельні сервітути. Особисті сервітути. Припинення сервітутів. Право користування чужою землею для сільськогосподарських потреб (емфітевзис). Право користування чужою землею для забудови (суперфіцій). Право господарського відання та оперативного управління.

Тема 24. Захист права власності та інших речових прав (Україна, Франція, Німеччина).

Поняття захисту речових прав. Охорона і захист речових прав у цивільному праві. Види цивільно-правових способів захисту речових прав. Умови і підстави застосування речово-правових і зобов'язально-правових способів захисту речових прав.

Речово-правові позови. Витребування майна власником з чужого незаконного володіння (віндикаційний позов). Добросовісне і недобросовісне володіння річчю, його цивільно-правове значення. Вимога про усунення порушень, не зв'язаних з позбавленням володіння (негаторний позов).

Використання віндикаційного і негаторного позовів для захисту обмежених речових прав. Речово-правовий захист володіння. Позов про визнання права власності чи іншого речового права.

Змістовий модуль 7 «Право інтелектуальної власності в Україні та окремих державах англо-американської правової системи (на прикладі Великобританії, США, Канади)

Тема 25. Загальні положення про виключні права в Україні та Великобританії, США, Канаді.

Поняття інтелектуальної діяльності. Цивільно-правовий режим результатів інтелектуальної діяльності. Функції цивільного права по охороні і використанню результатів інтелектуальної діяльності. Засоби індивідуалізації товарів і їх виробників, особливості їх цивільно-правового режиму.

Інститути цивільного права, що регламентують відносини по охороні і використанню результатів інтелектуальної діяльності і прирівняних до них засобів індивідуалізації товарів і їх виробників. Міжнародні угоди (конвенції) як джерела цивільно-правового регулювання відносин у сфері інтелектуальної діяльності. Система права інтелектуальної власності. Авторське та патентне право: спільне і відмінне у цивільно-правовому регулюванні відносин, пов'язаних з творчою діяльністю: особливості Великобританії, США і Канади.

Тема 26. Авторське право і суміжні права в Україні та Великобританії

Поняття авторського права, його основні функції. Джерела авторського права. Міжнародно-правова охорона авторських прав.

Об'єкти авторського права. Критерії охороноздатності об'єктів авторського права. Види об'єктів авторського права. Результати, що не є об'єктами авторського права

Суб'єкти авторського права Співавторство. Суб'єкти авторського права на службові твори. правонаступники й інші суб'єкти авторського права

Зміст суб'єктивного авторського права Особисті немайнові права автора Майнові права автора Межі авторських прав. Вільне використання результатів творчої діяльності. Термін дії авторського права

Захист авторських прав. Особливості цивільно-правового захисту особистих немайнових прав авторів.

Тема 27. Патентне право в Україні, США та Канаді.

Поняття патентного права. Джерела патентного права в США та Канаді. Міжнародні патентно-правові конвенції. Правове регулювання патентних відносин в Україні.

Поняття й умови патентоспроможності винаходу. Об'єкти винаходу. Поняття й умови патентоспроможності корисної моделі. Поняття й умови патентоспроможності промислового зразка

Суб'єкти патентного права.

Оформлення прав на винахід, корисну модель і промисловий зразок. Поняття і значення патенту. Зміст заявки на видачу патенту. Експертиза заявки, її види. Видача патенту. Термін дії патенту. Патентування винаходу, корисної моделі, промислового зразка за рубежом.

Особисті немайнові права автора винаходу, корисної моделі, промислового зразка. Право авторства. Виключні права патентовласника. Захист прав авторів і патентовласників.

Тема 28. Виключні права на засоби індивідуалізації товарів і їхніх виробників в Україні та Великобританії.

Загальна характеристика правових засобів індивідуалізації учасників цивільного обороту, товарів і послуг за законодавством Великобританії. Регулювання виключних прав на засоби індивідуалізації товарів і їх виробників в Україні. Поняття і зміст фірмового найменування. Реєстрація фірмового найменування і її цивільно-правове значення. Виключне право юридичної особи на фірмове найменування.

Поняття і види товарних знаків і знаків обслуговування. Оформлення прав на знаки для товарів та послуг. Виключне право на знаки для товарів та послуг.

Цивільно-правова охорона найменування місця походження товару.

Цивільно-правова відповідальність за незаконне використання знаків для товарів та послуг і найменування місця походження товару.

Змістовий модуль 8 «Спадкове право в Україні, Франції та Німеччині»

Тема 29. Спадкування власності фізичних осіб в Україні, Франції та Німеччині.

Спадкові правовідносини: суб'єкти, об'єкти та зміст. Час і місце відкриття спадщини. Здійснення права на спадкування. Прийняття спадщини. Способи і термін прийняття спадщини. Спадкоємна трансмісія. Оформлення спадкових прав. Правові наслідки прийняття спадщини. Відповідальність спадкоємця за боргами спадкодавця. Розподіл спадкового майна. Охорона спадкового майна. Відмова від спадщини, її оформлення і правові наслідки. Спадковий договір.

Тема 30. Спадкування за заповітом та за законом в Україні, Франції та Німеччині.

Поняття та умови дійсності заповіту. Права та обов'язки заповідача. Виконання заповіту. Окремі різновиди заповіту. Порядок спадкування за законом. Черговість спадкування за законом. Специфіка спадкування окремих категорій осіб.

РОЗДІЛ 2. ФОРМИ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

- I. Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять; аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.**

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять передбачає набуття студентами навиків аналізу, синтезу отриманих знань, систематизації засвоєного матеріалу, здатності до віднайдення спільних та відмінних рис у суміжних правових конструкціях тощо.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом передбачає роботу студентів із науковими статтями та монографіями шляхом формування власних рецензій, які включають такі компоненти: затребуваність наукового матеріалу у сучасному суспільстві, основні результати дослідження, власні авторські висновки студента.

Тема №1: Цивільне право як правова галузь.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Віднайдіть спільні правові характеристики цивільного права та приватного права в європейських державах. Здійсніть аналіз співвідношення понять «приватне право» та «цивільне право».

Наведіть наукові та легальні критерії, які є основою для виокремлення видів цивільних правовідносин.

Складіть схему цивільного права в якості галузі права.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом

Борисова В.І. Цивільне право як галузь приватного права. URL: https://www.academia.edu/download/56388405/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_-

[_%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf#page=22](https://www.academia.edu/download/56388405/%D0%A8%D0%B5%D0%B2%D1%87%D0%B5%D0%BD%D0%BA%D0%BE_-_%D0%A1%D0%BF%D0%BE%D0%B3%D0%B0%D0%B4%D0%B8.pdf#page=22)

Кузнєцова Н. Предмет і система сучасного цивільного права України. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler&jrnI=22272941&AN=125511598&h=2HKOP3r%2F0v%2Bj6WxZmtkZz1GOHOFhwcsWMHSIs4E550uWRWuRrk4EegdN4NPeMn3crWu3ABQCbilcz7%2B74HE%2F6g%3D%3D&crl=c>

Бірюкова А.Г. Співвідношення приватного та публічного права: дуалістичний аспект. URL: http://pravoisuspilstvo.org.ua/archive/2018/4_2018/part_1/16.pdf

Коструба. А. Дуалізм приватного права Франції: в пошуках компромісу. URL: <https://hal.archives-ouvertes.fr/hal-02863199/>

В.В. Андрюк. Проблемні питання понятійного відображення співвідношення публічного та приватного права. URL: <http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/apvchzu_2017_44_19.pdf

Теремцова Н.В. Актуальне питання поділу публічного і приватного права: деякі питання історії та теорії. URL: <https://bit.ly/34JBtrP>

Зінов'єва А. Приватне і публічне право. URL: http://dspace.ubs.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/2386/1/Pantielieieva_Financial_2019.pdf#page=323

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №2: Джерела цивільного права в Україні, Франції, Німеччині та Великобританії, Канаді, США.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Сформуйте перелік основних тенденцій до зміни системи джерел цивільного права у сучасних правових системах.

Перерахуйте особливості застосування прецеденту у вітчизняній правовій системі.

Які джерела цивільного права є проявом «soft law» в європейських державах. Наведіть відповідні аргументи.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Бірюкова А.Г. Правова природа звичая ділового обороту як джерела цивільного права України. URL: http://pap-journal.in.ua/wp-content/uploads/2020/08/3_2018.pdf#page=102

Бірюкова А.Г. Особливості договору як джерела цивільного права України. URL: http://www.irbis-nbuvcgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Nvmgu_jur_2018_33_25.pdf

Майданик Р.А. Вчення про джерела цивільного права України. URL: <http://search.ebscohost.com/login.aspx?direct=true&profile=ehost&scope=site&authtype=crawler>

- &jrnl=22272941&AN=125511626&h=yaPIF8JzjZa4%2Fi9NGrN7qcpeDVKSKKKNXcBR7IFcjLRF2Hty%2B9ZkvA8rpBQqZ%2BLPfPkVBPdpjxFALRE3IQhWOw%3D%3D&crl=c
- Стоянова Т.А. Практика Європейського суду з прав людини як джерело цивільного процесуального права України. URL: http://dspace.onua.edu.ua/bitstream/handle/11300/11580/Stoynova%20%D0%A2%D0%BE%D0%BC%202_2017-30.pdf?sequence=1&isAllowed=y
- Бабкін В.Д. Поняття та ознаки джерела цивільного договірної права. URL: http://www.juris.vernadskyjournals.in.ua/journals/2019/5_2019/5_2019.pdf#page=89
- Майданик Р.А. Особливості договору як джерела цивільного права України. URL: <http://vestnik-pravo.mgu.od.ua/archive/juspradenc33/juspradenc33.pdf#page=90>
- Юрченко Р.Ю. Правовий звичай як джерело цивільного права, звичай ділового обороту. URL: <http://dspace.pdaa.edu.ua:8080/jspui/bitstream/123456789/2358/1/12.pdf#page=31>
- Стрибко Т.І. Нормативно-правовий договір та договірний процес у суверенній Україні: автореф. дис. ... канд. юрид. наук. Одеса 2017 С. 26
- Майданик Р.А. Правовий звичай як джерело цивільного права. [Електронний ресурс] 2019. - URL: <http://pravoznavec.com.ua/period/article/14043/%D0>
- Бірюкова А.Г. Правова природа звичаю ділового обороту як джерела цивільного права. *Порівняльно-аналітичне право: електрон, наук. фахове вид.* 2018 С. 102–104.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №3: Поняття, зміст та види цивільних правовідносин.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Сформуйте перелік наукових класифікацій цивільних відносин.

Складіть схему юридичних фактів як підстави для динаміки цивільних відносин.

Викладіть основні концепції щодо трактування сутності об'єктів цивільних відносин.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Надьон В.В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин: монографія. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Naden/d_Naden.pdf

Сенюта І. Цивільні правовідносини у сфері репродуктивних технологій. URL: <https://bit.ly/3oFS9s4>

Чорна О.О. Валютні цінності як об'єкт цивільних правовідносин. URL: http://nauka.nlu.edu.ua/download/diss/Chorna/d_Chorna.pdf

Матійко М.В. Особливості цивільних правовідносин щодо захисту права власності. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/molv_2017_8_84.pdf

Кузьмич О.Я. Вплив третіх осіб на динаміку (рух) цивільних правовідносин із безпосередньою їхньою участю. URL: http://nvppp.in.ua/vip/2017/5/tom_1/vip5-1_2017.pdf#page=92

Заїка Ю. Інформація в системі об'єктів цивільних прав. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/Pgir_2017_1_46.pdf

Скрипник В.Л. Речі з родовими ознаками як об'єкти цивільних прав. URL: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?C21COM=2&I21DBN=UJRN&P21DBN=UJRN&IMAGE_FILE_DOWNLOAD=1&Image_file_name=PDF/nvuzhpr_2017_42_23.pdf

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема № 4. Здійснення цивільних прав та виконання обов'язків: основи європейської доктрини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття здійснення суб'єктивного цивільного права та виконання суб'єктивного цивільного обов'язку.
2. Принципи і гарантії здійснення прав і виконання обов'язків у цивільному праві. Способи здійснення цивільних прав і виконання цивільно-правових обов'язків.
3. Межі суб'єктивного цивільного права і його здійснення. Поняття і форми зловживання правом. Відмовлення в захисті права і наслідки його застосування.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Цибань А. Поняття та окремі види меж виконання суб'єктивного цивільного обов'язку. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. С. 61-64.
- Щербина Б. С. Здійснення цивільних прав за законодавством України. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету*. 2017. 29 (2). С. 12-16
- Пономаренко К. Д. Належне здійснення суб'єктивного права в науці цивільного права та чинному законодавстві. *Часопис цивілістики*. 2017. 22. –С. 32-36
- Надьон В. В. Характерні ознаки суб'єктивного цивільного обов'язку (теоретичний аспект). *Цивільне право та процес, сімейне право, міжнародне приватне право*. 2017. С. 78-87
- Погребняк В. Я. Правова природа припинення суб'єктивного цивільного права. *Правові горизонти*. 2019. 20 (33). С. 47-52
- Надьон В. В. Суб'єктивний обов'язок як елемент змісту цивільних правовідносин. Харків, 2018. 411 с.
- Бровченко Т. І. Зловживання цивільними правами. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2020. С. 45-49.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- <https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.
- <https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №5. Охорона і захист цивільних прав та інтересів в Україні та країнах Європи: основні підходи та тенденції.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття і зміст суб'єктивного права на захист. Способи захисту цивільних прав. Судовий захист цивільних прав. Захист цивільних прав від незаконних актів публічної влади.
2. Самозахист цивільних прав. Необхідна оборона і дії в умовах крайньої необхідності як способи самозахисту цивільних прав.
3. Заходи оперативного впливу на порушника цивільних прав, їхні основні особливості і види.
4. Цивільно-правові санкції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Ляшевська Л. І. Правова природа самозахисту цивільних прав як засіб протидії цивільним правопорушенням. *Науковий вісник Ужгородського університету*. 2018. С. 112-119.
- Дзера І. О. Критичний погляд на зміни до ст. 16 цивільного кодексу України. *Модернізація цивільно-правової відповідальності: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 18 жовтня 2019 року)*. 2019. С. 40-45.
- Примак В. Розірвання договору як спосіб цивільно-правового захисту в кризових умовах. *Підприємництво, господарство і право*. 2020. С. 43-49.
- Полюк Ю. І. Судова форма захисту цивільних прав як підґрунтя для виникнення права на звернення до суду. *Часопис цивілістики*. 2017. 25. С. 29-32.
- Личенко І. О. Захист цивільних прав органами публічного управління. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2018. 3. С. 83-88.
- Філонова Ю. М. Специфіка самозахисту володіння: вітчизняний і міжнародний досвід. *Модернізація цивільно-правової відповідальності: Матеріали міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 18 жовтня 2019 року)*. 2019. С. 293-297.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- <https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.
- <https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 6: Цивільно-правова відповідальність: європейська доктрина та практика.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості цивільно-правової відповідальності. Функції цивільно-правової відповідальності.
2. Види цивільно-правової відповідальності.
3. Підстави й умови цивільно-правової відповідальності. Поняття і склад цивільного правопорушення: а) Протиправна поведінка як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і зміст шкоди (збитків) у цивільному праві. б) Матеріальна і моральна шкода. Причинний зв'язок між протиправною поведінкою і шкідливим результатом, що наступив. Вина правопорушника як умова цивільно-правової відповідальності. Поняття і форми вини в цивільному праві, їхнє значення.
4. Відповідальність, що не залежить від вини правопорушника. Поняття випадку і непереборної сили, їх цивільно-правове значення. Цивільно-правова відповідальність за дії третіх осіб.

5. Розмір цивільно-правової відповідальності. Принцип повноти цивільно-правової відповідальності. Форми цивільно-правової відповідальності.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Берназ-Лукавецька О. М. Особливості цивільно-правової відповідальності за неналежне надання послуг пластичної хірургії. № 35 (2019): *Часопис цивілістики*. 2019. С. 19-23
- Швидка В. Г. Особливості цивільно-правової відповідальності в межах приватного найму житла. № 27 (2017): *Часопис цивілістики*. 2017. С. 53-57.
- Куцин А. В. Умови та підстави цивільно-правової відповідальності органів місцевого самоврядування. *Право і суспільство*. 2018. 4. С. 92-95.
- Завадська О. П. Вина як умова цивільно-правової відповідальності за шкоду, завдану терористичним актом. *Eurasian Academic Research Journal* 2018. 12 (30). С. 31-40.
- Коваленко І. А. Цивільно-правова відповідальність осіб із вадами волі : монографія. Київ : ФОП Маслаков, 2018. 180 с.
- Черкашин С. В. Про зменшення розміру цивільно-правової відповідальності на прикладі неустойки. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2019. 5. С. 39-42.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- <https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.
- <https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №7: Фізичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Польщі, Словаччини та Чехії. (6 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості правосуб'єктності фізичних осіб у Цивільних кодексах постсоціалістичних держав.
2. Види та зміст правосуб'єктності фізичних осіб за Цивільним кодексом Наполеона.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Самілик Л. О., Корбут Л. П. Співвідношення понять "суб'єкт права", "особа", "суб'єкт правовідносин», "учасник відносин". *Право і суспільство*. 2017. С. 83–93.

Талдикін О. В Правосу'єктність фізичних осіб: окремі аспекти. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2016. С. 55-60

Прилуцький Р. Б., Миргородська А. П. Фізичні особи як суб'єкти цивільного права [Текст]. *Юрид. наука* : наук. юрид. журн. 2017. С. 46-47.

Стефанчук М.О. Цивільна правосубектність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: Артек, 2020. 479 с.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №8: Юридичні особи як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Англії, США. (6 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Система юридичних осіб за законодавством США.
2. Проблеми організаційно-правових форм юридичних осіб за законодавством України.
3. Порівняльний аналіз системи юридичних осіб за законодавством України та Англії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

1. Борденюк В. Поняття територіальної громади як суб'єкта цивільного права України. *Право України*. 2017 С. 189–197.
2. Юркевич Ю. До розмежування статусу юридичних осіб (їх об'єднань) публічного та приватного права. *Підприємництво, господарство і право*. 2016. С. 46–50.
3. Кочин В.В. Теоретичні проблеми системи непідприємницьких товариств як юридичних осіб приватного права. *Актуальні проблеми правознавства* . 2016. С. 119–122.
4. Надіра І. Проблеми класифікації юридичних осіб за законодавством України [Електронний ресурс] - 2019. - Режим доступу: <https://doi.org/10.32849/2663-5313/2019.9.01>
5. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
6. Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.
7. <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

Тема 9: Публічно-правові утворення як суб'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Чехії та Польщі.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості публічної та приватної правосуб'єктності держави.
2. Принципи розмежування відповідальності за зобов'язаннями публічно-правових утворень.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Достдар Р. М. Публічно-правові утворення в цивільних правовідносинах. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Серія : Юридичні науки. 2015. Вип. 1(1). С. 154-156. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_1\(1\)__38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2015_1(1)__38)

Теоретичні основи публічного управління сільськими територіями : опор. конспект лекцій / упоряд.: В. М. Вакуленко, В. С. Куйбіда, М. К. Орлатий, О. І. Павлов; Нац. акад. держ. упр. при Президентові України. - Київ : НАДУ, 2016. 55 с. -(Б-ка сіл. голови). - Бібліогр.: с. 47-55

Міщук Є. В., Лісевич О.В. Окремі аспекти дослідження визначення сутності понять "публічна влада" та "публічне управління". *Інвестиції: практика та досвід*. 2018. № 3. С. 117-120. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ipd_2018_3_26

Малишева О. В. Експлікація концепту "публічна влада" у вітчизняному науковому дискурсі [Електронний ресурс]. *Теорія та практика державного управління*. 2018. Вип. 4. С. 94-99. URL:: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Trpdu_2018_4_14

Шаульська Г. Механізми взаємодії громадськості з органами публічної влади в Україні: Монографія. Інститут законодавства Верховної ради, 2018 199 стор.

Георгієвський Ю. В. Компетенція органів публічної влади: теорія і практика застосування: наук. доп. Київ: Ін-т законодавства Верховної Ради України, 2016. 48 с.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 10: Об'єкти цивільних правовідносин за законодавством України, Чехії та Словаччини і Угорщини. (2 год.)

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Цифрові речі як новітні об'єкти цивільних прав.

2. Новітня система цінних паперів за чинним законодавством України в світлі змін 2021 року.
3. Інновації як об'єкти цивільних прав.
4. Інформація як об'єкт цивільних прав.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Скрипник С.Л. Послуги як особливий об'єкт цивільних прав // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Сер: Юриспруденція - 2018 - С. 38 - 41

Сліпченко С.О. Поняття об'єкту цивільних прав та об'єкту цивільних правовідносин [Електроний ресурс] - 2018 - Режим доступа: <https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiwroj qz->

[HsAhXNxisKHfUuVpcQFjACegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Funivd.edu.ua%2Fscience-issue%2Fissue%2F2916&usg=AOvVaw146Wp8n4MQmuE_vb4fhavV](https://www.google.com/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=&ved=2ahUKEwiwroj qz-HsAhXNxisKHfUuVpcQFjACegQIBBAC&url=http%3A%2F%2Funivd.edu.ua%2Fscience-issue%2Fissue%2F2916&usg=AOvVaw146Wp8n4MQmuE_vb4fhavV)

Заїка Ю., Скрипник В. Інформація в системі об'єктів цивільних правовідносин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017 С. 240–245

Шемет У.Р. Косяченко К.Е. Об'єкти цивільних прав: особливості та парадокси їх визначення. *Вчені записки ТНУ імені В.І. Вернадського*. Серія: юридичні науки. 2019. С.56-60.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 11: Правочини за законодавством України, Франції та Німеччини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Фідуціарні та алеаторні правочини у законодавстві України та Франції.
2. Особливості визнання правочинів недійсними за законодавством Німеччини.
3. Порівняльна характеристика видів правочинів за законодавством Німеччини та Франції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Дзера, І. О. Поняття та правова природа недійсних правочинів. *Підприємництво, господарство і право*. 2018. 11. С. 21-25

Лазебна, А.В. Нотаріальне посвідчення як елемент форми правочину. *Молодий вчений*. 2019. 10 (74). С. 592-596

Алексій Р.В. Правочини з вадами волі в цивільному праві України та цивільному праві зарубіжних країн: порівняльно-правовий аналіз. *Закарпатські правові читання: матеріали X Міжнародної науково-практичної конференції* (Ужгород, 19-21 квітня 2018 р.). Ужгород, 2018. С.225-230.

Алексій Р.В. Вада волі як підстава недійсності правочину. *Право: історія, теорія, практика: матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції* (Харків, 22–23 лютого 2018 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений»,. 2018. С.24-27

Алексій Р.В. Деякі актуальні питання визнання недійсним правочину, вчиненого в результаті зловмисної домовленості представника однієї сторони з другою стороною. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія «Право». 2019. 56. Том 1. С.66-71

Реформування правової системи держави. Матеріали науково-практичної конференції (м. Харків, 28-29 червня 2019 р.). Херсон: Видавництво «Молодий вчений». 2019. С 23-29

Чигрик, М.С. Сутність вільного волевиявлення, як умови дійсності правочинів. Збірник наукових рефератів магістрантів юридичного факультету Національної академії управління - 2017. С.233-237

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 12: Представництво в Україні та Франції і Німеччині.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Здійсніть співвідношення довіреності та договору доручення.
2. Розкрийте структуру відносин у представництві
3. Проаналізуйте основні умови договору доручення.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Межі повноважень представника за договором у цивільному праві Капліна Г.А., Степанова Г. Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції студентів, аспірантів та молодих науковців (13-14 грудня 2018 р., м. Северодонецьк). Частина 1 За ред. проф. Розовського Б.Г. – Северодонецьк: вид-во СНУ ім. В. Даля. 2019. С. 200-206.

Деякі питання регламентації законного представництва в контексті реформування цивільного законодавства Цюра В.В. Матеріали міжн. наук.-практ. конф. Київ, 18 жовт. 2019 р. Р. А. Майданик, Цюра та ін.; відп. ред. Р. А. Майданик. К., 2019. С. 318-321.

До питання про поняття та особливості договору доручення Менів Л.Б., Огородник Л.Д. Збірник статей здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня Навчально-наукового інституту права Університету ДФС України : у 5 ч. Ч. 2. - Ірпінь : Університет ДФС України, 2019. С. 280-286. - (Серія «На допомогу студенту УДФСУ», т. 13).

Парашук Л., Кучер А. Особливості представництва у цивільному праві. Актуальні проблеми правознавства. №2. 2020. С. 94-100.

Галабурда Н. А. Особливості змісту поняття представництва у цивільному праві України. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2012. Вип. 3. С. 21–27.

Гелецька І., Скиба В. Представництво у цивільно-правових відносинах трансплантації анатомічних матеріалів від померлих осіб. *Підприємництво, господарство і право*. №8. 2020. С. 18-23.

Саванець Л. М. Довіреність та договір доручення: порівняльно-правовий аналіз [Електронний ресурс]. *Актуальні проблеми правознавства*. 2020. Вип. 4. С. 112-118. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/aprpr_2020_4_19

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема13: Строки в цивільному праві України та Франції і Німеччини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Строки позовної давності у законодавстві Франції та Німеччини та особливості їх обчислення.
2. Вимоги, на які позовна давність не поширюється.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом

Онишко О. Б. Позовна давність в окремих країнах континентальної Європи та в Україні [Електронний ресурс]. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ*. серія юридична. 2014. Вип. 2. С. 50-57. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvlduvs_2014_2_8

Романюк В. А. Позовна давність у цивільному праві європейських країн [Електронний ресурс]. *Альманах міжнародного права*. 2017. Вип. 18. С. 129-136. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/amp_2017_18_18

Карнаух Б. П. Позовна давність у практиці Європейського суду з прав людини [Електронний ресурс]. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 134. С. 24-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pz_2016_134_5

Тимченко О. В. Позовна давність [Електронний ресурс]. *Бюлетень Міністерства юстиції України*. 2018. № 6. С. 32-34. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bmju_2018_6_18.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей. 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 14: Поняття, види та захист особистих немайнових прав за законодавством України та окремих держав англо-американської правової системи (на прикладі Великобританії)..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Здійснення та гарантії забезпечення особистих немайнових прав у країнах англо-американської правової системи.
2. Система особистих немайнових прав у законодавстві Великобританії.
3. Гарантії забезпечення особистих немайнових прав в Великобританії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Сліпченко, С. О. Місце об'єктів особистих немайнових правовідносин у системі об'єктів цивільного права. *Право і суспільство*. 2013. № 6-2. С. 87–92

Кот, О.О. Особливості захисту особистих та інших немайнових прав. *Приватне право і підприємництво*. 2018. 18. С. 62-69

Ярега Г. З. Особисті немайнові права авторів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 12. С. 217-224

Буханевич, О.М. Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав, що забезпечують приватність фізичної особи. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. 2. С. 21-30

Байрачна, М.І. Загальна характеристика особистих немайнових прав подружжя. *Право і суспільство*. 2019. 2 С. 48-52

Данильченко, О.В. Цивільно-правовий захист немайнових прав фізичної особи за законодавством України. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). С. 603-607

Боднар, І.В. Особисті немайнові правовідносини в цивілістичному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №4. С. 37-41

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

Тема 15: Особисті немайнові права, що забезпечують природне існування особи за законодавством України та Франції..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Право на охорону здоров'я та на медичну допомогу: їх забезпечення та реалізація в умовах пандемії – міжнародний досвід.
2. Обмеження права на свободу пересування в умовах пандемії.
3. Правова характеристика інших особистих немайнових прав, що забезпечують природне існування фізичної особи (право на сім'ю, на опіку або піклування, на безпечне для життя та здоров'я довкілля) – досвід європейських держав.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Островська Б. В. Міжнародно-правові аспекти захисту життя людини у процесі застосування інноваційних біомедичних технологій. *Наука та інновації*. 2018. Т. 14, № 5. С. 27-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/scinn_2018_14_5_5

Царенко В. І., Дворнічена І.М., Мартинов Д.Ю. Ціна життя людини: морально-правовий та економічний аспект. *Митна безпека*. 2017. № 1. С. 144-150. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/cussecc_2017_1_19

Кириченко Ю. В., Кіхтенко М.В. Право на життя: відповідність конституційної практики України європейським стандартам. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 1. С. 26-29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvdduvs_2019_1_7

Островська Б. В. Право на життя в контексті Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод та науково-технічного прогресу в біомедицині. *Часопис Київського університету права*. 2017. № 1. С. 170-173. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Chkup_2017_1_41

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 16: Особисті немайнові права, що забезпечують соціальне буття особи за законодавством України та Німеччини.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Інформаційні права в директивах ЄС і вплив останніх на регулювання таких прав в Німеччині.
2. Гарантування особистих немайнових прав, які забезпечують соціальне буття в Німеччині: правові особливості.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Кот, О.О. Особливості захисту особистих та інших немайнових прав. *Приватне право і підприємництво*. 2018. 18. С. 62-69
- Ярега Г. З. Особисті немайнові права авторів. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 12. С. 217-224
- Буханевич, О.М. Цивільно-правовий захист особистих немайнових прав, що забезпечують приватність фізичної особи. *Ірпінський юридичний часопис*. 2019. 2. С. 21-30
- Байрачна, М.І. Загальна характеристика особистих немайнових прав подружжя. *Право і суспільство*. 2019. 2 С. 48-52
- Данильченко, О.В. Цивільно-правовий захист немайнових прав фізичної особи за законодавством України. *Молодий вчений*. 2018. № 5(2). - С. 603-607.
- Боднар, І.В. Особисті немайнові правовідносини в цивілістичному процесі. *Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції*. 2018. №4. С. 37-41.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №17: Загальні положення про право власності і речові права за законодавством України, Німеччини та Швейцарії.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Речове право в країнах континентальної правової системи.
2. Довірча власність в країнах англоамериканської правової системи: порівняльний аспект з континентальною правовою системою.
3. Здійснення права власності в Швейцарії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Барбара В.П. Проблемні питання застосування законодавства, що регулює корпоративні відносини, в аспекті переходу права власності. *Вісник Верховного Суду України*. 2016. № 1. С. 29-32. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vvsu_2016_1_5
- Мельник Л. Л. Науково-методологічні засади відносин власності та їхній зв'язок з відносинами господарювання. *Економіка та держава*. 2017. № 4. С. 84-89. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecde_2017_4_1
- Лісна І. С., Белінський П.В. Розвиток відносин власності в Україні в період козацько-гетьманської держави. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. Сер. : Юридичні науки. 2017. Вип. 1(1). С. 32-35. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1\(1\)_9](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvkhdu_jur_2017_1(1)_9)

Зюзь Д. В. Генеза інституту власності та роль держави в трансформації відносин власності. Ефективність державного управління. 2017. Вип. 2. С. 102-110. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/efdu_2017_2_14

Гражданское и торговое право зарубежных государств : Учебник : В 2 т. / Отв. ред. проф. А.С. Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №18: Виникнення та припинення права власності в Україні та Франції, Німеччині та Квебеці.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Первісні підстави набуття права власності в Франції та Німеччині.
2. Особливості набуття права власності в Квебеці.
3. Похідні підстави набуття права власності в Україні та Квебеці: порівняльний аналіз.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Іванов, А.М. Знищення майна: фактичний склад, що утворює підставу припинення права власності. *Актуальні проблеми приватного права* : матеріали XVII наук.-практ. конф., присвяч. 97-й річниці з дня народж. д-ра юрид. наук, проф., чл.-кор. АН УРСР В. П. Маслова (Харків, 22 лют. 2019 р.). Харків : Право, 2019. С. 334-337
URL:http://library.nlu.edu.ua/POLN_TEXT/SBORNIKI_2019/Tezu_Maslov_2019.pdf

Прут, Ю.А., Короєд С.О. Реалізація превентивного способу захисту права власності в цивільному судочинстві. *Судова апеляція*. Київ: Апеляційний суд м. Київ. 2017. 1.С.92-98
URL:: file:///C:/Users/Valentina/Downloads/Suap_2017_1_14.pdf

Волинець, Т.В. Захист права комунальної власності. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2017. 5. С. 273-278 URL:: http://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/pidrozdzily/Naukovi_Vydannya/Nauk_Visnyk_Jurist/VisnukUF_5.pdf#page=273

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №19: Особливості правовідносин в сфері права власності на окремі види майна за законодавством України та Швейцарії.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Особливості права власності на земельні ділянки: досвід Швейцарії.
2. Поняття та ознаки житла як об'єкта права власності у Швейцарії.
3. Особливості права власності на тварин в Україні та Швейцарії: порівняльний аспект.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Гіряк В. Земельні ресурси як об'єкти комунальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2019. № 5. С. 175-179.

Анатійчук В. В. Деякі особливості змісту договору купівлі-продажу майнових прав на об'єкт будівництва. *Вчені записки Таврійського національного університету імені В. І. Вернадського*", серія "Юридичні науки". 2019. № 30(69). С. 36-40.

Ярута М. Ю. Права власності на землю в сучасному землекористуванні. *Вісник ХНАУ*. Серія: Економічні науки. 2017. № 3. С. 121-128.

Карпенко Р. В. Права членів сім'ї власника житла на користування цим житлом. Актуальні проблеми вітчизняної юриспруденції. 2018. № 1. С. 77-80.

Харитонова Т. Є. Визначення прав і обов'язків землевласників і землекористувачів як гарантій захисту їх прав. *Часопис цивілістики*. 2018. Вип. 31. С. 98-104.

Крушельницька Г. Особливості здійснення права спільної власності на тварин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 11. С. 40-44.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

Тема №20: Право спільної власності за законодавством України та Франції і Німеччини..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття права спільної власності та її види за законодавством Німеччини, Франції та України: порівняльний аналіз.
2. Спільна часткова власність за законодавством Франції.
3. Особливості права спільної сумісної власності подружжя за законодавством Німеччини.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Крушельницька, Г.Л. Особливості здійснення права власності на тварин. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. 11. С. 40-44

Погребняк, В.Я. Сутність та специфіка цивільно-правового механізму переходу суб'єктивних прав у правовідносинах спільної власності. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. 1. С. 32-36

Гордевська, О.М. Переважне право в режимі спільної часткової власності. *Теорія і практика правознавства*. 2019. 1 (15). С.1-12

Сафончик, О.І. Проблемні питання реалізації права спільної часткової власності за законодавством України. *Актуальні проблеми держави і права*. 2017. 66. 42-48

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема №21: Обмежені речові права в Україні та країнах континентальної правової системи..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття та види обмежених речових прав в Цивільному уложенні Німеччини.
2. Обмежені речові права у законодавстві Швеції.
3. Обмежені речові права у Казахстані та Грузії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Нагнибіда В.І. Речові права на чуже майно: порівняльно-правовий аспект: : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». Київ, 2010.

Цюра В.В. Речові права на чуже майно: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: спец.12.00.03 «Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право». К., 2007.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 22: Захист права власності та інших речових прав (Україна, Франція, Німеччина).

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Поняття захисту права власності у доктрині континентальної правової системи.
2. Особливості захисту права власності у країнах Європейського Союзу.
3. Віндикація та негаторний позов за законодавством Німеччини.
4. Визнання права власності за Цивільним кодексом Наполеона.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Черепакін Б.Б. Виндикационные иски в советском праве. Труды по гражданскому праву. М., 2001

Шевченко Я. Право собственности в Украине. К., 1996.

Погрібний С. Захист права власності на нерухоме майно: окремі питання судової практики. *Право України*. 2011. № 5. С. 77 – 87.

Лічман Л. Значення добросовісності набувача у судовій практиці у справах про захист права власності. *Право України*. 2011. № 5. С. 96 – 105.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

<https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.

<http://www.droitbelge.be/> - Законодавство Бельгії.

<https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.

<https://www.altalex.com/> - законодавство Італії.

<https://www.fedlex.admin.ch/> - Законодавство Швейцарії.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 23 : Загальні положення про виключні права в Україні та Великобританії, США, Канаді..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Характеристика основних теорій права інтелектуальної власності в країнах англо-американської правової системи.
2. Авторське право згідно зі Міжнародними конвенціями.

3. Патентне право: досвід Канади.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Кохановська О. Основні теорії права інтелектуальної власності та їх вплив на розвиток сучасного законодавства України. *Право України*. 2011. № 5. С. 52 – 60.

Орлюк О. Інтелектуальна власність в Україні : досвід, законодавство, проблеми, перспективи. *Право України*. 2011. № 3. С. 4 – 21.

Кузнецова Н., Кохановська О. Проблеми захисту прав інтелектуальної власності в Україні. *Право України*. 2011. № 3. С. 21 – 30.

Стефанчук Р. Перспективи розвитку права інтелектуальної власності в Україні (на прикладі особистих немайнових прав). *Право України*. 2011. № 3. С. 45 – 60.

Капіца Ю. Особливості гармонізації законодавства країн СНД із законодавством Європейського Союзу у сфері охорони інтелектуальної власності. *Право України*. 2011. № 3. С. 92- -101.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 24: Авторське право і суміжні права в Україні та Великобританії.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Питання для підготовки

1. Зміст авторських прав. Строк чинного авторських прав: законодавство держав Великобританії
2. Джерела регулювання суміжних прав в країнах англо-американської правової системи.
3. Джерела авторського права в Україні та Великобританії: порівняльний аспект.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Селіванов М. В. Шкода як необхідна підстава застосування компенсації при захисті авторського права та суміжних прав. *Вісник Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна* Серія «ПРАВО». Випуск 24, 2017 рік. С. 94-96.

Довжук І. Особливості захисту авторського права та суміжних прав. Сучасна гуманітаристика : збірник матеріалів X Міжнародної науковопрактичної інтернет-конференції, 3 грудня 2018 р. Переяслав-Хмельницький (Київ. обл.), 2018. Вип. 10. С. 116-121.

Улігіна О. Співаторство при створенні фотографічного твору. *Теорія і практика інтелектуальної власності*. 6/2017. С. 44-50.

Любчик О.А. Зміст суб'єктивного авторського права. *Вісник ЛДУВС ім. Е.О. Дідоренка*. 2018. Вип. 4 (84). С. 194-201.

Омельченко Г.В., Шевченко В.А. Захист авторського права: поняття та класифікація форм та способів захисту авторського права. *Юридичний науковий електронний журнал*. №3/2017. С. 51-53.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 25: Патентне право в Україні, США та Канаді.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

Питання для підготовки

1. Винахід та корисна модель: поняття, об'єкти та умови надання правової охорони за законодавством США.
2. Промисловий зразок: поняття, об'єкти, умови надання правової охорони за законодавством Канади.
3. Корисна модель за законодавством України та Канади: порівняльний аналіз.
4. Дії, які не визнаються порушенням патентних прав в країнах англо-американської правової системи.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Р. Еннан. Винаходи як результати науково-технічної творчості: міжнародний досвід правової охорони. *Юридичний вісник*, 2019/3. С.161-168.

І. А. Коваленко. Правова охорона корисних моделей у деяких країнах Європи: компаративістський аспект. *Прикарпатський юридичний вісник*. Випуск 6(21). том 1, 2017. С. 88-90.

Новосельська І.В., Кулик В.В. Особливості патентування секретних винаходів. *DICTUM FACTUM*. 2019. С. 26-34.

В.В. Гой, І.Г. Химич. Основні аспекти правової охорони винаходів і корисних моделей. Матеріали VIII Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів. *Актуальні задачі сучасних технологій* – Тернопіль 27-28 листопада 2019. С. 114-115.

Синдецька А. В. Проблемні аспекти спадкування прав на винаходи: аналіз теорії та практики. *Часопис Київського університету права*. 2018. № 2. С. 232-236.

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одіссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 26: Виключні права на засоби індивідуалізації товарів і їхніх виробників в Україні та Великобританії.

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Право інтелектуальної власності на комерційне (фірмове) найменування за законодавством Великобританії.
2. Директиви ЄС у сфері індивідуалізації товарів та їх виробників: порівняння із законодавством Великобританії.
3. Торгівельна марка: особливості регулювання за законодавством України та Великобританії.
4. Географічне зазначення в Великобританії.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

Актуальні проблеми та перспективи розвитку приватного права в сучасних умовах [Текст] : матеріали Регіон. наук.-практ. конф. 20 листоп. 2019 р. Дніпро : Біла К. О., 2019. -217 с

Харченко В. Б. Особисті немайнові та виключні майнові права на об'єкти інтелектуальної власності у структурі неправомірної вигоди. *Вісник Кримінологічної асоціації України*. 2015. № 3. С. 90-101. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vkauk_2015_3_10

Жерж Н. А., Гелемей Н.О. Державне регулювання публічних відносин у сфері інтелектуальної власності. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія : Право. 2017. Вип. 43(1). С. 109-112. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43\(1\)_28](http://nbuv.gov.ua/UJRN/nvuzhpr_2017_43(1)_28)

Якубівський І. Методологічні засади правового регулювання договірних відносин щодо розпоряджання майновими правами інтелектуальної власності. *Підприємництво, господарство і право*. 2017. № 3. С. 59-63. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Pgip_2017_3_14

Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.

Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одиссей., 2002. 202 с.

<http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.

http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Тема 27: Спадкування власності фізичних осіб в Україні, Франції та Німеччині..

Аналітична робота із матеріалом, включеним до лекційних та семінарських занять.

1. Час і місце відкриття спадщини.: підходи держав континентальної правової системи.
2. Оформлення права на спадщину: підходи у законодавстві Німеччини.
3. Спадковий договір в Україні та Франції.

Аналітична робота із додатковим науковим матеріалом.

- Ю. Заїка. Договір на управління спадщиною. *Підприємництво, господарство і право* 7/2020. С. 29-34.
- Тимченко Л.М. Поняття та значення часу відкриття спадщини. *Юридичний науковий електронний журнал*. №1/2018. С. 46-48.
- Чабан О. М. Правові наслідки пропущення строку для прийняття спадщини. *Вісник Львівського торговельно-економічного університету*. Юридичні науки. 2018. Вип. 7. С. 333-339.
- Хамула Д. С. Характерні особливості спадкового договору. Матеріали I Всеукраїнської науково-практичної конференції здобувачів та викладачів закладів вищої освіти 2020. С. 119-120.
- Зінкевич Ю.Є. Відмова спадкоємця від права на прийняття спадщини: практичні питання. *Часопис цивілістики* Вип. 35/2019. С. 35-40.
- Нестерцова-Собакарь О.В., Кахович О.О. Реалізація спадкових прав. *Право і суспільство* №6 частина 2/2017. С. 58-62.
- Федорович І. Поняття і правові наслідки відмови від прийняття спадщини за цивільним законодавством України. *Jurnalul juridic national: teorie și practică* Numărul 2(24) / 2017. С. 123-126.
- Шимон С.І. Цивільне та торгове право зарубіжних країн. Навчальний посібник. К.: КНЕУ. 2004. 220 с.
- Харитонов О. Порівняльне право Європи. Посібник. Х.: Одісей., 2002. 202 с.
- <http://zakon.rada.gov.ua> – законодавство України. Офіційний сайт Верховної Ради України.
- <https://www.legifrance.gouv.fr/> - Законодавство Франції.
- <https://www.gesetze-im-internet.de/> - Законодавство Німеччини.
- http://www.ilo.org/dyn/natlex/natlex4.byCountry?p_lang=en – Законодавство Європи.

Інші форми самостійної роботи :

2. Підготовка та написання рефератів. Має за мету відобразити знання студентом категоріального апарату цивільного права, основних підходів до розуміння цивільного права. Використання даної форми самостійної роботи забезпечує формування у студентів самостійності мислення та логічності застосування наявного фактичного матеріалу. Під час оцінки результативності написання реферату слід враховувати наявність особистої позиції щодо розуміння винесеної для опрацювання тематики. Загальний обсяг реферату повинен становити 10-15 сторінок. Реферати повинен мати чітку та логічно побудовану структуру.

Рекомендовані теми рефератів:

Цивільне законодавство України – система нормативних актів, які регулюють цивільні правовідносини.

Звичай як джерело цивільного права в європейських державах.

Класифікація цивільних правовідносин.

Застосування оціночних категорій в цивільному праві Європейських держав.

Юридична техніка в цивільному законодавстві України та інших постсоціалістичних держав.

Система джерел цивільного права Німеччини та Франції.

Система юридичних осіб за законодавством України: проблеми співвідношення Цивільного та Господарського кодексів.

Співвідношення Цивільних та Торгівельних кодифікованих актів у Франції та Німеччині.

Правовий статус територіальної громади як суб'єкта цивільних правовідносин.

Концептуальні положення правового регулювання статусу непідприємницьких товариств.

Способи захисту цивільних прав, порушених незаконними актами органу державної влади або місцевого самоврядування.

Про функції цивільного права.

Основні тренди рекодифікації цивільного законодавства України та постсоціалістичних держав.

Місце охоронюваних законом інтересів в системі критеріїв розмежування публічного і приватного права.

Зловживання цивільними правами в Україні.

Дуалізм приватного права в Європі.

3. Підготовка та проголошення індивідуальних доповідей. Вказана форма самостійної роботи студентів перш за все вимагає окреслення мети та завдань доповіді, визначення кола завдань, які мають нею охоплюватися. В результаті такої діяльності студенти набувають навиків добору допоміжної інформації, аналізу наукових публікацій, та формування власної позиції щодо вдосконалення окремих норм законодавства.

Рекомендовані теми для індивідуальних доповідей:

Особливості розмежування представництва та посередництва за законодавством України та постсоціалістичних держав.

Визначення моменту набуття правового статусу засновника та учасника товариства з обмеженою відповідальністю за законодавством Республіки Польща.

Про ефективність цивільно-правових санкцій.

Шляхи усунення та подолання прогалин у цивільному законодавстві України.

Правова оцінка належності способів захисту цивільних прав у рішеннях Верховного суду: особливості застосування прецедента у вітчизняній правовій системі.

Порушення публічного порядку як підстава нікчемності правочину.

4. Робота в інформаційних мережах. Даний вид самостійної роботи дозволяє студентам поєднувати знання з цивільного права з політичною, економічною та правовою ситуаціями у державі, що дозволяє формувати навички логічного мислення, синтезу та аналізу стану чинного законодавства та тенденцій його подальшого розвитку.

5. Опрацювання додаткової літератури. Передбачається перш за все опрацювання рекомендованих викладачем монографій та наукових досліджень в сфері цивільного права.

Приклади монографічних досліджень та наукових статей у періодичних виданнях, які пропонуються для опрацювання:

1. Комерційні найменування: основні правові аспекти. Наук.–практ. вид. / За заг. ред. Ю. С. Шемшученка. К. : ТОВ «Видавництво «Юридична думка», 2005. 216 с.
2. Стефанчук М. О. Межі здійснення суб'єктивних цивільних прав : монографія. К. : КНТ, 2008. 184 с.
3. Примак В. Д. Цивільно-правова відповідальність юридичних осіб : монографія. К. : Юрінком Інтер, 2007. 432 с.

4. Вінник О. М. Публічні та приватні інтереси в господарських товариствах : проблеми правового забезпечення : монографія. К. : Атіка, 2003. 352 с.
5. Шевченко Я. М. Місце цивільного права в системі права України. Право України. 2012. № 1 – 2. С. 125 – 139.
6. Кузнєцова Н. С. Проблеми гармонізації та уніфікації сучасного приватного права. Право України. 2012. № 1 – 2. 139 – 154.
7. Гордєєв В. Критерії класифікації юридичних фактів. Право України. 2012. № 3 – 4. С. 396 – 404.
8. Коструба А. Деякі аспекти дефектності правоприпиняючих юридичних фактів у цивільному праві. Право України. 2012. № 7. С. 168 – 175.
9. Стефанчук М.О. Цивільна правосуб'єктність фізичних осіб та особливості її здійснення: монографія. Київ: Артєк, 2020. 479 с.
10. Кочин В.В. Правове регулювання цивільних відносин у непідприємницьких товариствах та установах в умовах адаптації до правової системи Європейського Союзу. Монографія: Київ, 2020. 435 с.

6. Проведення наукових досліджень. За результатами проведених наукових пошуків студенти беруть участь у міжнародних, всеукраїнських та регіональних науково-практичних конференціях та семінарах, а також у проведенні всеукраїнських конкурсів студентських наукових робіт.

7. Вирішення студентами ситуативних завдань. Дана форма самостійної роботи дозволяє студентам оволодіти навиками застосування норм законодавства на практиці під час виникнення проблемних ситуацій.